

Soms is India ver weg. Wanneer je erheen moet vliegen enkel en alleen om uit te leggen hoe een stiknaad moet worden gemaakt bijvoorbeeld. Of wanneer je vanuit Nederland een atelierruimte huurt en bij aankomst blijkt dat die al is vergeven, zodat je alleen nog terecht kunt in de tempel, waar geen elektriciteit is, het water zo nu en dan tot aan je knieën staat en het productmateriaal wordt aangevreten door de ratten. Wanneer je met vrouwen praat die het normaal vinden dat ze dagelijks door hun beschonken echtgenoten in elkaar worden geslagen. Dan, ja dán is India mijlenver verwijderd van wat je kent, van wat je als 'normaal' beschouwt.

Soms voelt India heel dichtbij. Wanneer de Skype-verbinding functioneert en je vanuit Amsterdam iemand in Mumbai kunt vertellen hoe Excel werkt. Of wanneer je na jaren ploeteren en proberen en falen ineens een kant en klaar product in westerse winkels ziet liggen en jij precies weet welke handen daaraan hebben gewerkt. Wanneer de toekomst van tot voor kort kansloze kinderen er plotseling een stuk rooskleuriger uitziet, omdat ze nu beter onderwijs krijgen. Dan, ja dán lijkt het alsof India om de hoek ligt, een muisklik, een armlengte bij je vandaan.

Je komt er stap voor stap. Niet voor niets heet de stichting die bedrijfseconoom Laurien Meuter in 2010 opzette *Tiny Miracles Foundation*. Wat ooit begon met het steunen van één kindje, groeide langzaam uit tot een project dat de bewoners van één straat middenin het red light district van Mumbai in tien jaar tijd zelfredzaam probeert te maken, mede door de bemoeienis van Meuters neef, ontwerper Pepe Heykoop, die sinds 2011 bij *Tiny Miracles* betrokken is. Zo groot werd het project, dat Meuter in 2014 zelfs haar baan bij ABN Amro opzegde, opdat ze zich fulltime kon wijden aan wat ze zelf liefdevol een 'naïef', 'idealistisch', en ook 'bevredigend' initiatief noemt. Beter onderwijs, betere gezondheidszorg, meer bewustzijn, meer plezier en werk – dat zijn de vijf peilers van haar stichting (financieel gesteund door particuliere giften en hoofdsponsor Rituals) die dagelijks zorgen voor kleine wonderen. Dat gaat niet zonder slag of stoot. Maar al die kleine wonderen bij elkaar hebben de afgelopen jaren toch gestaag tot grote veranderingen geleid in het dagelijkse leven van honderd vrouwen die bij *Tiny Miracles* zijn aangesloten. Die honderd vrouwen hebben nu werk, maar dat is nog niet genoeg. De focus van *Tiny Miracles* ligt op de hele gemeenschap van deze vrouwen, 700 man groot. Over tien jaar moet hun armoede verdwenen zijn.

Nog niet zo lang geleden behoorden ook die honderd vrouwen tot de laagste klasse van India. 'Extremely poor', volgens de wereldwijde classificatie van Unicef: ze

verdienden minder dan één euro per dag en wisten niet beter dan dat het altijd zo zou blijven, voor henzelf en de generaties na hen. Tegenwoordig gaan hun kinderen naar een Engelstalige school, opdat ze een betere toekomst tegemoet gaan dan hun ouders. De vrouwen weten nu dat een dokter je doorgaans beter maakt, dat je vuilnis niet zomaar op straat moet dumpen en dat je met een dronken man beduidend langzamer vooruit komt.

Bovendien hebben ze vier dagen in de week werk en nemen ze twee dagen deel aan een 'awareness class', een combinatie die volgens de initiatiefnemers 'de katalysator voor verandering' is. Voor het werk zorgt Heykoop, opgeleid aan de Design Academy in Eindhoven. Op zoek naar de tegenhanger van de 'designbubbel' waar hij na zijn succesvolle afstuderen in 2009 in terecht was gekomen, een wereld van peperdure spullen voor de *happy few*, raakte hij al snel betrokken bij Tiny Miracles. Aan de stichting werd een commercieel productiebedrijf verbonden, dat uiteindelijk zou moeten zorgen voor de financiële onafhankelijkheid van de Indiase gemeenschap. Nu runt Heykoop, naast zijn ontwerpstudio in Amsterdam, waar hij afgedankte meubelstukken en lampen bekleedt met restanten leer, of van een overschot aan hardhout krukken, kandelaars en kapstokken maakt, met zijn nicht ook de werkplaats in Mumbai. De afgelopen jaren bedacht hij talloze interieurontwerpen die daar konden worden uitgevoerd.

In het begin bleven de wonderen uit. De twee Hollanders, beiden hoogblond, de één ook nog op leren sandalen, hadden veel uit te leggen; de Indiërs dachten dat ze het Christendom kwamen verspreiden. De ontwerper ging aan de slag met de mannen uit de gemeenschap: ze bouwden een kast van bamboe en lasten stalen krukken in elkaar. Hij legde uit hoe ze een lamp moesten maken van 824 bamboestokjes: die moesten op de goede volgorde worden gemonteerd. Wat bleek: het gros van de mensen bleek nog niet tot tien te kunnen tellen. En de mannen kwamen al snel niet meer opdagen. Heykoop bedacht een lampenkap van lamsleer, die hij met de vrouwen in elkaar zette. De kappen werden soms afgeleverd met rode vegen, afkomstig van de rode stippen op de voorhoofden van de vrouwen. Of ze waren zo haastig in elkaar gezet (de vrouwen hadden gehoord dat ze per lamp uitbetaald werden) dat het metalen frame dwars door het leer heen prikte.

'Dus ik uitleggen: deze lampenkap willen we niet', vertelt Heykoop. 'Maar daar snapten ze geen donder van, en terecht. Want iedereen loopt daar met gaten in zijn

kleren. Ja, als dat is wat je kent en je moet dan een of andere high-end lamsleren lamp maken... Op dat soort momenten beseften we pas goed waar we ingestapt waren. En hoe naïef dat was.'

Meuter lacht: 'Zo'n chique ding: een lámpenkap! Ze waren al blij als ze rijst konden eten 's avonds. Ze lieten het leer buiten liggen zodat het beschimmelde. Wisten zij veel. Daar raakte ik toen vreselijk gefrustreerd van, maar inmiddels weet ik: in India moet je al je verwachtingen loslaten, want niets gaat zoals je hoopt dat het gaat.'

Hoog tijd voor het eerste wonder. Dat was, tegen alle verwachtingen in, de Paper Vase Cover. De Paper Vase Cover is feitelijk niet meer dan een stuk gekleurd papier dat als een hoes om elke lege fles kan worden gevouwen. Het is een plat, licht en ideaal verscheepbaar pakket en, heel belangrijk: de vaas ziet er niet uit alsof ze wordt gemaakt in de sloppenwijken van Mumbai.

'In het begin had ik er eigenlijk helemaal niet zo veel mee', zegt Heykoop. 'Ik kwam van de grote, dure producten, de *one-offs*. Wat moest ik met zo'n cadeauding voor een weggeefprijs? Bovendien: het was maar een probeersel. Ik had zoveel hengeltjes uitstaan.'

Toch werd aan dit hengeltje getrokken. En de ontwerper is van de vaas gaan houden. Dat kwam niet in de eerste plaats omdat van de ene op de andere dag de overzeese bestellingen bij bakken tegelijk binnenstroomden. Dat was eerder een opluchting, een beloning voor elke keer dat Heykoop zich na weer een mislukking met gonzend hoofd had afgevraagd: 'Is dit nog wel realistisch?'. Nee, de liefde zit 'm vooral in wat dat simpele ding is gaan vertegenwoordigen: in elke Paper Vase Cover ziet Heykoop de stappen terug die hij samen met de honderd Indiase vrouwen heeft gezet om hier te komen.

'Dat product is zich gaan laden voor mij', zegt Heykoop. 'Ik zie geen driehoekjes van papier die om een fles heen gevouwen kunnen worden, ik zie veel meer.' De vaas reflecteert elke hobbel, elke hindernis, elk bescheiden succesje. De ontwerper weet hoeveel moeite het heeft gekost voordat hij de eerste dertig vrouwen zover kreeg dat ze een velletje printpapier netjes precies doormidden konden vouwen. Hoe trots ze waren toen het na eindeloos oefenen lukte, hoe het vouwen van de vaas daar als het ware uit voortvloeide en hoe hij op een gegeven moment dacht: Dit! Dit gaat echt lukken. In anderhalf jaar tijd produceerden de Indiase werkplaatsen 50 duizend Paper Vase

Covers. 'En hoe dat moet – dat leer je niet op de Design Academy, hoor', grimast Pepe Heykoop.

Het voelt soms alsof ze toevallig een hit gescoord hebben, zeggen hij en Laurien Meuter. En dat is geweldig en eng tegelijk. Want hoe ze ook van wonderen houden, op een onehitwonder waren ze natuurlijk niet uit. Dit moet een album vol met succesnummers worden, zodat de kinderen naar school kunnen blijven gaan en de vrouwen in 2020 ook echt tot de middenklasse van India behoren. Tot die tijd is er werk aan de winkel. Moeten er nieuwe ontwerpen worden uitgedacht en moeten de mensen die alleen maar om korting vragen, zonder te zien waar de producten van Tiny Miracles over gáán, op afstand worden gehouden.

Soms lijkt Amsterdam mijlenver weg. Wanneer je ziet hoe de vrouwen in Mumbai 's ochtends de werkplaats binnenkomen en een gebed doen boven het papier dat ze gaan vouwen. Of wanneer je merkt dat elke keuze die je maakt niet wordt ingegeven door de wens om in korte tijd zoveel mogelijk economisch gewin te behalen, maar juist door de vastberadenheid om in elk geval deze vrouwen en hun kinderen (en vooruit: ook die dronken echtgenoten) zicht op een beter leven te bieden. Wanneer je beseft dat sommige dingen niet eens meer in geld zijn uit te drukken. Dan, ja dan lijkt alles waarmee je vertrouwd bent ineens heerlijk ver weg.

Soms is Amsterdam verbazingwekkend dichtbij. Wanneer de Indiase lessen echoën in je hoofd tijdens het maken van exclusieve ontwerpen voor een kleine groep bemiddelde kopers. Wanneer je doorziet dat het geduldig investeren in restmateriaal, aandacht geven aan 'onzichtbare' spullen en mensen, resulteert in meer voldoening, meer bewustzijn, meer werk en vooral meer plezier. Dan, ja dan is het verschil tussen Mumbai en Amsterdam niet eens zo gek groot. Je overbruggt de afstand dan misschien stap voor stap, maar je arriveert hoe dan ook op de plaats van bestemming.